

Előfizetési díj.

Vidre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos (Wellzeile 22.) Haasensteint et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rüd. Mosse Publicitäts-Bureau.

Budapestben: Haasensteint et Vogler Hirdetés köv. irodája.

Nyitási czikk:

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második félévére

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt.
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélseztérben postai utalvánnyal alólított könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

„Kelet” Hírdője.

Kolozsvár, 1875. jul. 18.

(L—t.) Igéretünkhöz képest*) kiegészítjük elmékedésünket mostani alkatu felsőházunk működéséről, melyhez, két fenforgó körülménnyel fogva, kevesebb reményt köthetünk, mint a mennyi, épen a mai viszonyaink közt, óhajtható volna.

E két körülmény közül az egyik magától a felsőháztól függ, míg a másik rajta kívül fekvő ok befolyása alatt áll.

Ez utóbbi abból a pressióból származik, melyet a kormány saját közegei s legkivált a főispánok útján, a felsőház tanácskozásaira, határozataira gyakorol.

A korona maga, illetőleg kormány részére minden alkotmányos államban főtartotta a jogot, hogy a törvényhozás működését s a két kamarás rendszerrel a felsőház elhatározásait, saját kinevezett közegei által, irányozhassa. Maga Anglia, a népakarat alkotmányos érvényesítésére oly feltékeny Albion is ki van téve, a pereek kinevezetése által, annak, hogy az alsóház határozatai az így alakított felsőház ellenállásán hajótörést szenvedjenek s emlékezz-

*) Lásd jul. 17-iki czikkünket.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

ÖREG UR VÉDENCZEI!

REGÉNY

két kötetben.

Írta:

Flygare Carlén Emilia.

Első kötet.

V.

A padlásszobácska.

(Folytatás.)

Ferencz nem tudott ellentállni a sürgető szíves kérésnek. Összezsomagolta könyveit, iratait, hangjegyeit, hegedűjét, a fájdalom, nagyon is egyszerűre leapt a ruhakészlettel együtt, melylyel még birt, elutazott Malmöbe s önnét történetesen ugyanazon szállítóhajóval érkezett haza, melyen elutazott volt — de oh mily egészen más kinézetek, más remények mosolyogtak akkor eléje! de ilyen az élet, ma öröm és nyugalom, holnap bánat és vész, sorunk örökös változásnak van kitéve!

Hogyan írjuk le a Mannerstedt asszony elragadtatását, midőn a jól megtermett, husz éves ifjú, magas karcsu alakjával felsietett a lépcsőn, s anyja karjaiba rohant, ki a heves reszketéstől alig bírta őt karjai közé szorítani! Oh minő örömmünne volt ez, angyalok is részt vehettek volna benne!

hetünk, hogy most pár éve minő port vert föl a tory-kormány egy ilyszzerű sakk-huzása, a választási bill ügyében, minek aztán a Gladstone-babinet megalakulása lön a következménye.

Eszünkbe nem juthat tehát, hogy a koronának s kormányának a felső-házra ily uton gyakorolt befolyása ellen felszólaljunk, csak arra kívánunk rámutatni, hogy ez eszköz legalább is kétélű fegyver, s valamint alkalmazása az idézett esetben, végeredményileg, a whigeknek szolgált előnyére, pillanatnyilag sikerre juttathatja ugyan a kormányt a képviselőházban keresztülvitt akaratát, de esetleg oly visszahatást kelthet magában a nemzetben, mely semmiként sem fogná emelni sem a kormányt, sem a képviselőházat, sem a törvények iránti tiszteletet.

És épen nálunk annyival kevésbbé, mert míg például Angliában nem kormánytisztviselő, hanem a többi tagokkal teljesen egyenlő rangu tagok szaporítása a kivitel eszköze, addig nálunk az alkalom szerint berendelt kormány-közlegek adják a kormányt a többséget, a mi, hogy minő rosz vért csinálhat, csak legutóbb is tapasztalhatók, midőn a mostani kormány előterjesztései nyílt vitát idéztek föl felsőházunkban a fölött, ha független tényezőktől tekinthetők-e a főispánok, vagy sem? Ama vitának, ez időszerint, jogosultsága nem volt ugyan, miután a fenálló törvény értelmében a főispán felsőházunknak ép oly illetékes tagja, mint bármely zászlós ur; de már maga az, hogy e vita fölvidéztethetett, elég intő jelül szolgálhat, annyival is inkább, mivel az állam érdeke nem egyik vagy másik tényező le, hanem meggyőződés kívánja s a többség megnyerése nem czél, hanem csak eszköz.

A kormányt tehát vajmi óvatosan kell e hatalmával élnie s azt csakis a legkivételesebb esetekben fölhasználnia, más-különbé annak az eshetőségnek tévén ki magát, illetőleg a hazát, hogy a küzdelem valóságos kaszt-küzelemné faul, a mi magának a képviselő-háznak pártviszonyaira is romboló és bomlasztó visszahatást gyakorolhat, az időszerinti győzelem így saját magán állván boszut a annyival előbb és bizonyosabban, minél inkább elbizakodik a nagy majoritással rendelkező kormány hatalmában, minél egyoldalubbán használja föl e hatalmát.

A másik körülmény, melyet érintünk

A két kis szoba közül az egyiket, mely a nagyobb és jobb volt a lakásban, lehetőleg kicsinosította volt Ferencz illő elfogadására; a mi jólletré mutató fennmaradt még a régi jó időkől, az mind ide volt most gyűjtve, s az egész szoba oly tiszta, oly csinosan, időn nézett ki, oly szép rendben volt itt minden! Ferencz némán szorította ajkaihoz a hű anyai kezet s szívében az ég honolt, mert boldogság volt neki a gondolat, hogy enynyire szereték. Az ifjú nagyon is jól tudta, hogy ennyi figyelem és gondoskodás, melynek a kis szoba hű képe volt, jó anyjának sok áldozatába került; ezért is volt neki itt minden oly kedves és szent.

Három, édes boldogsággal telt hónap telt így el a nyugodt családi körben.

Ferencz most is mint rendesen szorgalommal dolgozott; de ezért az idő még is gyorsan, kellemesen eltelt; meglátogatta kedvenc helyeit, hosszu sétákat tett a vidéken, s felkereste régi jó barátait, kik s ez becsület-jekre legyen mondva, miután ebben különböztek is a közönséges barátoktól, legkisebb különbséget sem tettek a hajdan és jelen között, hanem szíves meghívásokkal halmozták el a fiatal Mannerstedt. Hanem Ferencz a legtöbbet közülük visszautasította; részint mert, mint már említettük, ruházata igen kopottas volt, ki is nőtt belőle, s így nem volt arra való, hogy oly társaságokban megjelenhessen, részint pedig örömebből szentelte tanulástól fennmaradt idejét anyjának, s közelebb álló, gyermekkori barátjainak.

A tanév kezdetével el kelle utaznia Ferencznek. Néhány nappal a nagy grász, vagy bucsu napja előtt, Mannerstedt asszonynak, ki az utra való elkészítésével volt elfoglalva, kic-siny konyhájában nagyon sok tenni valója

s mely eredetét magából a felsőházból veszi, az az általános irányzat, melyet eljárásában rendszeresen követ.

E minden esetre szűkebb körre szorított s így — bár szellemileg, vagyonilag jelentősen, de csak a kisebbséget képviselő elemek testülete természetesen más gondolkodási mód, más érdekek és törekvések uralma alatt áll, mint a nemzet zömének képét viselő alsóház. De, ha e sajtatos irányzatában magát teljesen szembe teszi a nagy többség vágyainak, törekvéseinek; ha ezek elől egészen elzárkózik s különálló helyzetének sajátosságait nem hogy kiegyenlítené, hanem még inkább élesíteni akarná: szükségképp el kell következnie annak az időnek, a midőn mind a nemzet többsége, mind a kormány és pártja ellenségeinek tekinti e magát hagyományai és előnye bástyái mögé zároló testületet s minden eszközt olég jónak fog tekinteni arra, hogy csökkonyosságot megtörje, hatalmaskodását akár le is verje, e küzdelem még elkeseredettebbé tévén a harcztól, még nagyobb a szakadást s a küzdelem kimene-tel szükségképp sok igazságtalanságot fog hozni erre is arra is, mert minél nagyobb a harc közben kifejtett erő, annál súlyosabb a csapás, melylyel fölzsabadittatva sújt.

Az önállóság, az elhatározottság és szilárdság tehát, melyet a felsőház kifejt, csak abban az irányban szerencsés eredményű, a mely nem ellentét a nemzet általános érdekeinek; a mely nem a felsőházi tagok önzésének, hanem a józan mérséklet, minden irányban igazságot szolgáló, ügyének szolgál. S ez esetben bizonynap a képviselőház sem fog saját megállapodásaihoz mindan tekintet nélkül és csökönösen ragaszkodni, sem a kormány indirect befolyását nem fogja érvényesíteni, hanem az állami tényezők oly egészséges harmoniaja keletkezik, mely a nemzet jólétének, fejlődésének, anyagi és szellemi gyarapodásának biztos út egyengetője.

Mert sem maga a kormány, sem csak a képviselőház, avagy a felsőház egymagában, hanem együttes működésük, összhangzatossá eljársuk, erőik kölcsönös kicserélése és fölhasználása adhatja meg azt a sikert, melyért mindannyian elannyira esengünk, de mely a pusztá esengés által soha el nem következik.

akadt, Ferencz pedig könyveit s iratait rendezte ez idő alatt. E foglalkozása közben észbe jutott, hogy valamit elfeledett békakolni, mit anyja gondjai alá bízott volt. Bément tehát ennek szobájába, hogy kizzoza; de mivel Mannerstedt asszony a konyhában volt elfoglalva, ő pedig nyitva látva azon fűköt, melyben anyja a kérdéses tárgyat eltette, kibőzta a szekrényfűköt s kezdte átkutatni annak tartalmát. Történetesen egy csomag papírra esett tekintete, melyben az írás nagyon hasonlított azon számlák kéziratahoz, melyeket régebb azon egyéntől kapott Lund-ban, kitől egyszerű ebédjét hozatta magának.

Nem birt ellentállni a vágyának kibontani a csomagot; hogyan írjuk le amaz édes, de egyszersmind keserű és leverő érzelmeket, melyek a mélyen érző ifjú keblét átjárták, midőn megnézte, látva e jegyzeteket, hogy öreg anyja volt az, ki két éven át a legnagyobb áldozattal s önmegtartóztatással fizette havi élelmének díját?

Két nagy könyvecs, az első, a melyeket a szegénység sajtolta ki szeméből — tört elő s függött remegve hosszu sötét szempilláin.

Komoran tekintett az előtte álló számlákra, ajkai elhalványultak s az izgalom miatt remegtek. E perczben lépett be Mannerstedt asszony és mint napsugár előtt, szétfoszlik a felhő, úgy tűnt el Ferencz ajkáról a sötét kifejezés, megpillantva azt, a ki nem ismer annál nagyobb boldogságot, mint hogy valódi anyja lehet.

— Oh anyai szív! te legfelségesebb alkotása a teremtetnek! Ezek valának az egyedüli szavak, melyeket ki birt ejteni, midőn a fejle nyújtott anyai karok közé dőlt s azok őt hévvel tarták átölelve.

— Az adóvégrehajtás megindítása tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter Budapest főváros s valamennyi sz. k. és törvényhatósági joggal felruházott város, továbbá megyék, kerületek, vidékek és székek közönségeihez 35,965. sz. a. egy körrendeletet intézett, melyben a minster sajnosan emeli ki, hogy a közadók, jóllehet azoknak rendes befolyása az ország felvirulásának egyik legfőbb biztosítékát képezi, oly lanyhán folynak be, hogy az ország legtöbb vidékén, nem hogy a régibb adóhátralekők törlesztésének, de még a folyó évi kiadás sem jó be. Ennek egyik okát abban látja, hogy a törvényhatóságok közül sokan nem feleltek meg a törvényben gyökerező azon kötele-ségüknek, mely szerint a pénzügyi közlegeket az adóvégrehajtásnál kellő erőlylyel támogatni tartoztak volna, de a baj egyik mellékes oka a közadók arra fennálló rendszerének hiányai-ban is fekszik, a közigazgatás ezen része is rendezést igényel. Gyökerez intézkedésekkel szándékozik a közadók kezelését, a pénzügyi kormányzat ezen fontos ágazatát reformálni. Az adók befolyására a legkedvezőbb idő a mezőgazdasági termények betakarításával előrköz-vén, felhívja a törvényhatóságot, hogy az 1868. XXI. törvényczikk 27. és 28. §-ai alapján a szolgabírákat és az ezekhez hasonló járás és kerületi tisztviselőket utasítsa, hogy a mint az adóhivataloktól a folyó év augusztus havában a hátraleki kimutatásokat átvesszik azokat késedelem nélkül, legkésőbb azonban 8 nap alatt az illető községi előljárókhoz küldjék ki, meg-hagyván az előljáróknak, hogy az adókötele-seket adóhátralekiknek legkésőbb 8 nap alatt lefizetésre, a végrehajtás terhére való figyelmeztetés mellett, hívják fel. Ez alkalom-mal a községi előljáróknak tudtul adandó, hogy szándéka mindazon községi előljáróknak, kik — pénzügyi közlegek közreműködése nélkül — az összes f. évi adótartozásan kívül, a mult évek-ből fennmaradt adóhátralekikből legalább 40 százalékot szednek be e folyó 1875. év vége-ig, ezen sikeres működésük elismeréséül az ál-taluk beszédet és a kir. adóhivatalba beszál-lított hátraleki összegek fél százalékaig terjed-hető jutalmaikat az ezelőre a törvényhozás ál-tal rendelt alaplóból utalványozni. Reméli, hogy a törvényhatóság erkölcsi befolyása alatt szá-mos község önkényt fogja adótartozását hiány nélkül lerőni, oly községekben azonban, hol az adókötelesek ebbeli kötelezéseiket nem teljesítik, kénytelen lesz a törvény minden szigorát alkalmazása vétetni, hogy az adóhátralekők a közügy kárára s az illető rendes és pontos fizetőknek hátrányára még jobban fel ne szá-

Néhány percz, mely magában foglalta mindazon boldogságot, mit az élet nyujtani képe, mintegy az égi ádv előérzetében telt el szent hallgatás közben. Ekkor felemelkedett Ferencz. Férfiás komolyság ült arcán s erőt adott hangjának, a mint csendesen, de határozottan szolt:

— És most kedves anyám, gyöngéden, kimondhatatlanul szeretett anyám, igérje meg nekem, ha azt akarja, hogy lelkem nyugodt, csendes legyen, igérje meg szentül, hogy ezt többé tenni nem fogja!

Oly igen is jól érzem én azt, mibe kerülhetett ez anyámnak, mennyit dolgoztak e drága kezek, csak hogy Ferencz ne éhezék! Oh anyám, jó anyám, szívem majd megreped a fájdalom és boldogságtól, e jegyzetek lát-tára! Valóban e pénz igen nagyon nyomja lel-kemet! Nyugtasson meg azon szent fogadással, hogy rém bízva, hogy gondoskodjak magamról!

Mannerstedt asszony kénytelen volt engedni, különben is oly gyengén állott e perczben financiaiája, hogy csakis a legtalálékonyabb szeretet, párosulva a legnagyobb óvatossággal s saját holmijának titokban való feloldozása, tette lehetővé az utolsó két hét alatt a kis ház-háztartás fennakadását. Örömmel fog majd azért koplalni és szigorogni, ha Ferencz egy-szer elutazott, csak sikerüljön jelenlétében, a dol-gok valódi állását eltitkolni előtte. Ez sikerült is neki!

A még hátralevő utolsó órák szép egyet-értésben, szeretetteljes beszélgetés közben foly-tak le és Ferencz, mint engedelmes jó gyer-mek, hagyta magát elaltatni, az anyai gyön-géség által. Az ifjú elutazott, még távolról sejtve, hogy anyja mily drágán fogja később

porodjanak. Az adóvégrehajtással megbízandó közlegeket, minden mulasztásért szigorú felelő-ségre fogja vonni.

Magyar lapok szemléje.

Kezdjük először is az ellenzékieken. A „Jelenkor” legutóbbi (júl. 17-iki) számának vezércikke a választások eredménye fölött elmélkedik és kisüti, hogy még sem többség a szabadelvűpárt többsége; mert habár a választások eredményéből a kacagásig nagy majori-tása került ki az egyesült szabadelvűpártnak; s habár a minisztereket már elmentek is faluzni és fürdőzni; s így mindezekből és sok egyéb-ből azt lehetne következtetni, hogy már most minden rendben van s a kormány ellenzékiek-nél fogja folytatni a sok-beszélést és a hagyományos ígéretéseket: mégis a ki csak egy kissé tud a maga fejével gondolkodni, kényte-len belátni, hogy az új helyzetben minden van, csak positívítás nincs. Mert hát az új többség-ben nagyon sokféle elem van, melynek ki kell fornira előbb magát s csak ezután válik el: mi marad meg belőle borknak. S csak optikai csalódás az, hogy a kormány diktálni fogja a politikai elveket s meggyőződést. Hogy maga a kormány nem látta megbízhatónak a politi-kai helyzetet: bizonyíték rá a választások, mely-eknél a kormány sok helyt nagyobb pressiót gyakorolt közlegeivel, mint az előbbi kormá-nyok; még chiffré-telegrammok is szerepeltek, a főispánhoz menesztve, még pedig nemcsak az ellenzék, hanem több esetben a „gyanus” szabadelvűpárti jelöltek ellen is, a kibkben t. i. nem bízott. És mert pressiót és terrorizmust alkalmazott a kormány a választásoknál: ebből következik: hogy önmaga sem látja megbizha-tónak a helyzetet. S nem látja annak, mert magában a kormányban s pártjában vannak elemek, melyek nem akarnak feladni minden befolyást; s vannak elemek, melyek nem osz-tanak meg semmiféle befolyást. Ez a versen-yés már is kitört, csak hogy most még a fe-ketekávéval van; de majd kimegy az utczá-ra is.

Aztán, ha a kormány biznék önmagá-ban: akkor nem volna szüksége rá az ellen-zékiek meg látszatát is eltörölnie. S ha a Ti-sza-kormányt olyan elvi programja lenne, mint volt a Deák-pártnak a közjogi műben a baloldallal szemben: akkor még választások előtt elmentek volna a miniszterek fürdőzni. De nem mentek, hanem dolgoztak. És sikerrel. Csak hogy könnyebb győzni, mint a győzelmet felhasználni tudni.

megfizetni, e csendes boldogságban eltöltött hónapokat.

Hogy minden további segélyt nélkülöz-betővé tegyen, a övő tanév végeztével, ma-gántanítói állomást fogadott el Ferencz egy uri háznál.

Hanem ez keserű egy év volt neki: mert a ház ura valamint neje, ostoba kevély em-berek voltak, kik az képzelték, hogy nagyon az uri tonhoz tartozik, ha az ember a gyer-meke nevelőjével úgy bánik, mint valami első-rangu legénynyel.

E tisztító tűzben eltöltött év után, kissé könnyebb s nyugalmasabb lélekkel fogott ismét előbbeni tanulmányaihoz s kezdte elől régibb foglalkozását, a régi bajok és küzdelmeket s lankadatlan kitartással haladott kitűzött pályá-ján előre. Midőn a körülmények nyomasztób-bak lettek, ismét kénytelen volt egy időre ta-nítói állást foglalni el s ez egymást felváltva követő komor téli és őszi napok közben — mert a valódi tavasz, vagy nyár eltélt sugara, még mindig késétt megjelenni — rendre-rendre is-mét eltelt égy év.

Miután a tanítói állással teljesen jóllakott már s azt is belátta, hogy csekély jövedelmé-vel lehetetlen tovább fenntartani magát az egye-temen, elhatározta, hogy a Siffer tanácsos biz-tatására, kinek szavára mindig sokat adott, el-megy egy fél, meglehet egész évre, azon vá-rosha, a hol az jelenleg lakott s hol több jó házakkal volt neki összeköttetése s voltak sok ismerősei, kik biztosították, hogy egy nyel-v-s zene-tanár igen szívesen látott vendég lenne városunkban.

(Folyt. köv.)

Az „Egyetértés és Magyar Újság” jul. 17-i számának vezércikkében Gubody Sándor elmélkedik — meglehetősen rossz stílusban és zavart logikával — szintén a választások eredménye fölött. A nagy honhazafi biztosítja a belügyminisztert, hogy ha a Tisza kormány megbukik: ennek nem az a sok mindenféle lesz az oka, a mit sok politizáló hírlapíró előre elmond s a mit vezércikkhez cikornyás körmondatokban reprodukál, mintha t. i. az új többségben nagyon sok heterogen és centrifugál elem volna; hogy nem alakulhatnak többé a többség keblében hivatalvadászó cliquek, mert nincs már több zsiros koney; hogy az összeférhetetlenség miatt többé már nem lehetnek a kormánynak a parlamentben előlegezen lekötelezett mamelukjai, hanem az új elemek saját meggyőződésüket követve, opposititót képezhetnek a kormánynyal szemben stb. stb.; minden és még sok más nem lesz oka a minisztérium netaláni megbukásának; hanem más egyéb. Ezt azonban Gubody ur ezúttal nem mondja el, hihetőleg, hogy jusson még egy vezércikknek való anyag.

A „Kelet Népe” ezúttal a francziákkal foglalkozik. A franciaia nemzetgyűlés a napokban fogadott el 50 szavazattöbbséggel egy törvényjavaslatot, mely egyeseknek és társulatoknak megengedi jövőre egyetemi fakultásokat felállítani, fenntartani s azokban tetszésük szerint meghatározni a tanulmányt. E törvény a theoretikus szabadelvűség vívmánya és látszólag az egyéni szabadságnak kedvez. De ha valahol, ugy ez esetben bebizonyul fényesen az, hogy az elvont szabadelvűségi elméletekhez való ragaszkodás épen az ellenkező eredményre vezethet, mint a melynek előzése czélozatott.

Az egyetem felállításához a franciaia törvény természetesen azt a feltételt köti, hogy az illetők kimutatták legyen ama szellemi és anyagi tökélt, mely ilyes intézetek fenntartását biztosíthatja. A „Kelet Népe” szerint a democratia sehol a világon s így Franciaországban sem tanusított még áldozatkészséget. (? Szerk.) Következéleg a franciaia democat pártok keblében sem fog alakulni társulat s nem fog akadni egyes személy, a ki akkora áldozatot hozna, a mekkorát az egyetem felállítása s fenntartása elengedhetlenül megkövetel; hanem igenis fog hozni ily áldozatot a clerus, a földbirtok- és pénzaristocratia, mely meggyőződése s elvei terjesztésének illetén hatalmas eszközeit bizonyosan fel fogja használni. Ergo ez a látszólag liberalis törvény is a liberalismus elleni kezébe fog fegyvert adni. Ezt belátta Gambetta s pártja is s azért ellene szavazott. A „Kelet Népe” erősen hiszi, hogy az új törvény következtében gombamódra fognak teremni már most Franciaországban a conservatív-egyetemek s azok megfogják menteni a liberalismusban tévelygő Franciaországot.

A „Hon” A magyar jegybank és Ausztria” feliratu vezércikkében valuta-rendezés nehézségei miatt ezeknek legyőzése előtt lehetségesnek és szükségesnek tartja a magyar önálló bank felállítását; minél fogva tehát Magyarországának külön s ausztrianak ismét kü-

lön lenne önálló bankja. Minthogy azonban ez könnyen a bankjegyek diszagiójára, ez pedig a hitelviszonyok megzavarására vezethetne: szükséges ennek kiküldetésére:

1., hogy a létesítendő osztrák és magyar jegybankok egymással ellenséges, sőt versenyző viszonyban se legyenek. 2., hogy egymás jegyeit egyenértékben kicseréljék. 3., hogy egyenlően biztos, sőt a mennyire lehet hasonló üzleti biztosítékokkal, eljárással, rendszabályokkal birjanak.

E három követelménynek legjobban megfelelne az az állapot, ha: 1., a bankalapítás. 2., a kormányi ellenőrzés. 3., az üzlet-szabályok, kölcsönös megállapodás szerint lennének megszabva. És e czélok, valamint az érdekösszeütközés elkerülését legbiztosabban el lehet érni akkor, ha a két bank részvényesei ugyanazok vagy legalább hasonlókéü egyének lesznek.

Ezért merült fel az az eszme, 1., hogy az osztrák bank tulajdonosai alapítsák a magyar jegybankot is; 2., hogy a két bank kiváltságai tartama; 3., üzlete egyenlő legyen és végül 4.) hogy a két bank egy szerződés által kötelezze magát jegyeiknek teljes értékben való kicserélésére.

A „Hon” osztakozik e nézetekben. S ha az osztrákok e biztosítékok és engedmények dacára is harcolnak a magyar jegybank eszméje ellen, ez nem egyéb indokolatlan makacsaságnál s ellenszenvnél.

Indokolatlan ez ellenszenv: először azért, mert ha disagio nincs, kára senkinek sem lehet; másodsor azért, mert hogy ha az osztrák pénzemberek csinálják a magyar jegybankot, az nem kárakra, hanem a hasznukra válik; harmadsor azért, mert monarchia két felének sem pénzügyi, sem hitelviszonyait az ilyen állapot nem rontaná, sőt javítaná.

A „Pesti Napló” vezércikke üdvözlí a pénzügyminiszter legutóbbi rendeletét, melylyel a törvényhatóságoknak az adók erőlyes behajtását hagyja meg; de nem helyesli egészen azt a rendelkezést, hogy azok a községi előljárók, kik folyó évi összes adótartozáson felül a mult évi hátralékokból, pénzügyi közegek közreműködése nélkül 40 % -ot behajtandnak a jelen év végeig, elismerésül a beszedett hátralékok fél %-át jutalom-képen fogják kapni. Nem helyesli egészen azért, mert a nép csak azt fogja látni, hogy az előljáró jutalomban részesül az adó erőlyes behajtásáért; tehát hogy az előljáró az adózó filléreiből nyereséget huz. Ez pedig a községi előljárók erkölcsi befolyását s tekintélyét gyöngíteni fogja.

BELFÖLD.

Aranyosszék, Felső-Bágyon választókerülete jul. 17.

(A lefolyt választás.)

Midőn e kerületben megtörtént választásról ez ideig a lapok hasábjain körülményes tudósítás nem közlötetett, az illető pártoknál vagy más által, a miatt, ha kissé megkésve

Az állatok nem tudják mi a tagolt szóbeszéd, mivel nem fogalmakat alkotva gondolkoznak. „Ezen hang és gége-beszéd”, mint Jäger mondja: „feltárja előttünk az állati érzés mivoltát” s ezzel az állatnyelv lezoritott a napirendről, az állat-állammal s az állat-házassággal együtt.

Érzés és ösztönön kívül, még szenvedélyt is tulajdonítanak az állatoknak.

A menyniben az ideg- és érzéki szervezeteiktől függ, ezt joggal teszik. Az ember is hatalma alatt áll ezeknek, de magosabb erkölcsi fontosságot, kedélyhangulatot, mire csak az ember képes, eszményi gondolkodás és törekvés által megtisztult érzést állatoknak nem tulajdoníthatunk. Némely állatok, mint az elefánt, teve szívesen hallgatják a zenét, de nincs zenei érzékük s egy művészi compositio ép oly közönyös reakció nézve, mint közönyös élnék színérezékük dacára egy festmény.

A mennyiben álom az idegek és agyrészek utórezgése, annyiban álmoldhatnak is az állatok, mivel ezen tünemény lelki lehet, de nem szellemi s az állatok álomlátása, sejtelve eddig még nem állhatott meg a kritika előtt.

Alig hihető, hogy állatok megőrülhetnének, mint azt Nasse állítja, mert a képzelet s a való nem ütközhetik annyira össze az állatnál, mint az embernél, azonban, hogy ideg- vagy agybetegségben ők is ne szenvedhetnének, azt nem akarjuk elvitatni. Leleki betegség állhat elő az érzék és agyszerveinek megrázkódása, vagy megsérülése következtében; de szellemi betegség csak is gondolkodásból eredhet s ezért oly nehezen gyógyítható, míg lelki betegségek gyakran engedelnek a szerekeknek, ha azok a beteg szervre gyógyítólag hatni képesek. Bottex azt állítja, hogy tengeri vihar alatt egy papagály megőrült s attól kezdve egyebet nem kiabált, mint: bum, bum, bum. Ez következtetnünk enged a hallszervek hatalmas megrázkódására, a mi azonban nem örültség, hanem egy tartós benyomás bizonyítéka.

is, de nem elkésve, közreadjuk a következőket, a tekintetes szerkesztő ur becses engedelmével.

Aranyosszék felsőválasztó-kerületében jul. 2-án ment végbe a képviselőválasztás, br. Jósika Gyula pártja győzött Gaál Jenő pártja felett.

Nem Jósika győzött, bármennyi vesztetés, étetés, itatás nem tehetné volna, hanem perditio ex Israel Annait constatalnunk kell a sok mindenféle eddig megjelent hírek és megjegyzésekre nézve, hogy a kijelölések alkalmával színre hozott mindenféle combinatiók között Gaál Jenő mellett, a kitartás és kivethetőség biztosabban állott, mint bárki más jellellett történt volna. Egyébaránt mindkettő szabadelvűnek vallotta magát, ha tudniillik ennek lehetne valami kötelező érvénye is. (A „M. Polgár” ugyan azt írja, hogy Jósika conservativ volna.)

Különben a választásra való készület oly rég kezdetett s annyi lakmározással s több reudbeli verekedéssel, fejbetörésekkel, gonosz hírekkel folyt, miszerint általános volt a hir, hogy a választás önmagában hordja a megsemmisülésnek magrát. E választás megprotestáltatott, mint szokták mondani; hanem mi jobban utána néztünk a választási törvények VI. fejezetének s ugy találjuk, hogy azt nem lehet bebizonyítani, a mi a 96 és 97-ik §-lyei ellen történik, ha napnál bizonyosabb dolog is, mert ha a vesztő fél a pártján levő minden tanuval bizonyít is, a nyerő fél, mert többséggel nyert, többel tud ellenbizonyítani s mint-hogy a megvesztegetett, vagy a ki pénzt stb. fogadott el, hasonló mennyiséggel büntetetik, csak nem tehető fel, hogy maga ellen bizonyítson, oly hirtelen nem lesz az ember erőnyessé; s ha ma a ellen vallana is, tán a bíróság sem fogadná el vallomását, mint természetellenest . . .

Oly szigorunak és minden vesztegetést teljesen elfojtónak látszik első tekintetre e törvény s végre kitűnik, hogy ámbár a bűvész elnyeli a kést és kardot, szintugy irtózik a publicum s hát a kardot és kést a bűvész még is nem nyelte el . . . Egy választó.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1875. jul. 18.

A spanyol esatater eseményeinek részletei még nagyobbára homályba burkolvák, de nem szenved kétséget, hogy egészen véne a kormány csapatainak actióját jelentékeny eredmény koronázta. Maguk a carlisták elismerik, hogy több ízben vereséget szenvedtek, melyek folytán Vittoria ostromával felhagyni s néhány tartományból kivonulni voltak kénytelenek. Julius 7-én Naucalavesnél volt nagyobb ütközet; a tizennyolcz zászlóaljból álló s 12 ágyuval és 450 lóval rendelkező carlista sereget don Carlos és Perula tábornok vezette. A harc öt órán át folyt.

A kormány csapatai részéről különösen

Való, hogy az egyes érzékszervek a különböző állatoknál az élet fenntartásához mérve változatosan fejlődtek ki s ehez képest: észrevétel, megfigyelés, itélet és következtetés minden állatfajnál különböző jellegű. Nálunk embereknel legszebb a látérzék; ennek köszönhetjük még Geiger szerint a beszéd kifejlődését is. Hallérzékünk is nagyon terjedt, míg a madarak éneke csak néhány hang között mozog. Lotze szerint: a hang föl vagy alá számolása az érzelem fokát jelzi.

Az állatok csak azon körben tesznek megfigyeléseket, tapasztalatokat, melyben mozognak, élnek.

„Értelmi dolgok” — mondja Perty — csak pillanatira érdeklik őket, miután ez megtörtént, a figyelem eltűnik s merengésbe esnek.

Lotze szerint: „Az állati lelket egyhangúságból csak ritkán zavarja fel valamely hirtelen, rohamosan jövő észrevétel mig az embert szellem megmérhetetlen tapasztalatokat gyűjt s ezeknek csendes, de folytonos feldolgozása által egy következetes működésnek veti alapját.”

Minden állatnak van bizonyos szűk és szegény képzeletvilága s a képek, melyeket emléköké vénsnek, hasonlóak az emlékezet hieroglyphai- és képirataihoz. Az állat csak magának él, csak magára gondol s egyedül a véletlentől pillanatra előhozott egyes dolgot veszi észre de soha sem gondol utána s ennek következtében, mit az embertől tanul, nem tudja saját sorsának javítására használni. Mig gyenge felfogásu emberek, vakok, süket-némák, — mert gondolkodni tudnak s agyuk nemcsak a véletlen előtölti képeket fogja fel, hanem: gondolatokat, eszméket teremt utángondolkodás által — értelmileg fejlődni képesek. Ha leharapja összezsuzott lábát a megfogott farkas, akkor talán az akadály vagy fájdalom okát akarja ezzel eltávolítani.

(Folyt. köv.)

kitűntette magát Contreras ezredes, a ki nyolczvan didás katoná élén két ízben fényes támadást intézett a lázadók ellen s a navarrai zászlóaljat szétkergette. Madrid közsegétanácsa hálaát fejezte ki az ezredesnek s jelentékeny pénzösszeget küldött dzsidások közötti szétosztás végett. A carlisták veszteségét 140 halottra, számos sebesültre és fogolyra teszik. A vereség folytán a lázadók Miranda és Vittoria vidékéről távozni kényszerültek s most az ő tudósításai is elismerik, hogy a kormány csapatai Vittoria városát felszabadították s a vasuti összeköttetést visszaállították.

Azt sem bírták megakadályozni, hogy Guesada tábornok serege utját Alava felé folytassa s így észak felől fenyegetse Estella körüli haladásait. A franczie kormány tegnapelőtt azon hivatalos hirt vette, hogy a határ közelében több ezer carlista áll. Valószínűleg Dorregaray üldözött seregének egy része lesz az, mely, ha a kormány csapatai ügyesen működnek, könnyen franciaia területre szorítható.

A svájci köztársaság egyik legkiválóbb polgárát vosztette el a napokban. Dufour tábornok, a negyvenes éveiben történt ultramontán lázadás leggyőzje, Genfben meghalt. Halálát az egész lakosság gyászolja. Ő mentette meg Sájcz egységét s a köztársaságot s mind a dialban, mind pedig a győzelem után haldig a polgári erények és a hazafiaság mintaképe volt.

A román senatus is elfogadta az osztrákmagyar vámegegyezményt. A kamarák ülészaka 18-án berekesztetik.

Előrajza,

a magyar orvosok és természetvizsgálók 1875. évi augusztus 27-től szeptember 5-ig Előpatakán XVIII. nagygyűlésének.

A mult évben Győrtől tartott XVII-dik nagygyűlés az előpataki fűrdő-birtokosság hazafias meghívása folytán elhatározta, hogy a XVIII-dik nagygyűlés a f. évben Előpatakon tartassék meg, melynek előrajza az Előpatakon alakult rendező bizottság által a központi választmány helyeslésével a következőképen állapított meg:

Aug. 27. 28. és 29-én beiratás Előpatakon a földött sétatéri helyiségben. Déléltt 9—12-ig, déletán 2—6-ig

Aug. 29-én déleltt 10 órakor a gazdasági ipar- és terménykiállítás megnyitása a Bogdánféle üvegteremben.

Ugyanaz nap este 7 órakor ismerkedés a gyűlésteremben.

Aug. 30-án déleltt 9 órakor megnyitó közgyűlés a gyűlésteremben.

Aug. 31-én reggeli 7 órakor indulás Sepsis-Szt.-Györgyre. Ott szakülések. Délután 2 órakor indulás Málnásfűrdőre, melynek megtekintése után továbbutazás Tusnádra.

Szept. 1-én Tusnádon déleltt s délután esetleg szakülések.

Szept. 2-án reggeli 5 órakor indulás Szt.-Annatóhoz, onnan a torjai „Büdös” nevű barlanghoz; honnan délután lemenet Kézdi-Vásárhelyre.

Szept. 3-án Kézdi-Vásárhelyen második közgyűlés és esetleg szakülések. Délután kirándulás Kovásznára.

Szept. 4-én reggel indulás Kovásznáról — a mesterséges haltenyésztes megtekintése végett Prásmárt utba ejtven — Zajzonba s innen este Brassóba.

Szept. 5-én Brassóban reggeli 8—10-ig az ottani hires orgona s egyéb nevezetességek megtekintése. 10 órakon bezáró közgyűlés.

A nagygyűlés rendező bizománya által gondoskodva lesz arról, hogy a fuvarok kellő száma, nemcsak az Előpataktól egy órányira eső utolsó vasuti állomáson Földvárt, hanem mindenütt, ugyszintén az elszállásolás és ellátás a gyűléstartama alatt mérsékelt áron meg legyen.

Minthogy a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűlésének ügyrende III. fej. 7.§-a értelmében több napig tartó kirándulás a nagygyűlés tartamának keretén belül nem eszközölhető: nemcs Csikszék és a borszéki birtokosság szives meghívásának megfelelően, a borszéki kirándulást a zárulás után megtenni óhajtok számára a rendező bizottmány irodájában Előpatakon beírásai iv álland késsen azon czélra, hogy kellő számu fuvarról már eleve lehessen gondoskodni.

A nagygyűlés elnöksége megtette a kelő lépéseket, hogy a nagygyűlés tagjai a közlekedési vonalokon a szokásos kedvezményekben ez alkalommal is részesüljenek s az erre vonatkozó részletesebb adatokról, valamint arról is, ha netalán bekövetkezhett körülmények miatt ezen előrajz változást szenvedne, a t. közönség a napi sajtó útján fog értesítettetni. Kelt előpatakon, 1875. május hó 19-én.

Gróf. Mikó Imre, m. k.

Zarándi Knöpfler Vilmos tr., m. k.

A XVIII. nagygyűlés elnökei

Nedtvich Károly tr., s. k.

Handtken Miksa, s. k.

Gróf Mikes Kelemen, s. k.

a XVIII. nagygyűlés alelnökei.

Br. Orbán Balázs, s. k.

Otronbán Nándor tr., s. k.

Berecz Antal, s. k.

a XVIII. nagygyűlés titkárai:

Hibás szók és szólások javítása.

Az ige módok hibás használata. Eredeti csak a mese világ képzelődésének bizonyult be. Még a legelzártabb, legelszigeteltbb nép nyelve sem vonhatta ki magát teljesen az idegen ráhatás alól. Nyelvünk, leszámítva a törökséget, különösen három nyelv nyomását érezte nagy mértékben: a honfoglalás utáni korszakban a szlávét, azután századokon át a legújabb időig a latinét s napjainkban a németét. Irodalmunk első termékei tudvalevőleg latin fordítások; ezek voltak első táplálékai; de később is, különösen a hitvitás korában, a latin nyelv és irodalom volt az, a mely fejlődését első rendben előmozdította. Csoda-e tehát, ha e hozzu. s majd nem szakadatlan érintkezés következtében erős nyomai maradtak nyelvünkben a speciális latin sajátosságoknak, a melyek jó részét teszik ki az idegenszerűségeknek, a melyekkel nyelvünk el van árszítva?

Egy ilyen latinból szívárgott idegenszerűsre akarjuk ez alkalommal a közfigyelmet téríteni; s ez a módoknak latinos használata.

1. Hibás a magyarban indicativus helyet az optativus alkalmazása az idő tartalmu függő mondatokban, tehát az egyidejű mikor, midőn; a mint mihielyt; előidejű miután conjunctiókkal való kapcsolatban. Példák. (Vörösmarty. Zal. fut. „Kit mikoron nyargalna Denep sebes árjai mellett, láta megkedvelte forrón” (II. én.) helyesen: mikoron nyargala v. nyargal vala. „A ki midőn fiát védnél velők elvesze” (III. én.) — helyesen: midőn fiat védé. „Etét, a mint ellenségre halálos vágást tenne setét köppel ijeszti (u. o.) — helyesen: a mint halálos vágást tőn.

2. Épp oly idegenszerű nyelvünkben a conjunctivus használata a függő kérdésekben, midőn a kérdés határozottan van téve. Példák. (Vör. Arab regék. I.) „A favágók kérdék, ki volna” 24 l.) | jól: a favágók megkérdik, kicsoda, ki fia.

A latinoság még a nép ajkára is átszállott, ugy hogy néha nem csak függő, hanem független kérdésekben is használják néhutt e szólásban: „Ki legyen az ur?”

3. Az előbbieknél jóval gyérebben, de akadhatni a latin használat után optativusra néha jobb írónknál meg a következményes mondatokban is; pl. „Népei oly szerencsésnek érzék magokat, hogy uralkodásának minden napját áldának” (Vör. Ar. reg. 13. l.) — helyesen: áldák vagy áldják vala. Valamint a főntebiekben, ugy az e nemű mondatokban is az általános magyaros használat csakis jelentő módot enged meg; pl. „Ugy vágtá Mokrát Csucsuj a homokra, hogy azóta mindig arról kódul Mokra.” (Ar. Nagyid. Czig. I. én.)

4. Latin használat utánzás az optativusnak alkalmazása a czélzatos mondatokban, holott a magyarban ily esetekben, mint a közhasználat tanuscdik, a conjunctivus áll. Példák. (Vör. Zal.) „Philó népet ugy osztá, hogy jobb szárnyán bolgárral állna Vidim; ő pedig állna derékon a magasabb téren, s mindent meglátja serényen.” (II.) — magyarosan: mindent megláthasson.

5. Ide tartozik végre, habár nem latin, hanem német sajáttság utánzása, a conjunctivus vagy az optativus alkalmazása a kijelentő hogyos mondatokban, s a mi ezzel egyenmű, a viszonyított beszédben. Példák. (Vör. Ar. reg.) „Midőn látná, hogy a halász hatalmában volna, elnyomá haragját” (8. l.) — helyesen: midőn látá, hogy a halász hatalmában van.

Tévt, tévhit. Kresznerics, a kinek szavahihetőségét eddigéig semmi okunk sincs kétségbe vonni, a tévszóról azt állítja, hogy régi, és Sándor után „error, erratum” jelentésben jegyezte föl. Ez adat mindamellett a legcsekélyebbet sem enyhítiazt ujtítóknak a „gyök-elvonó elméletre” alapított eljárását, melylyel rakásszámra vagdalták, csonkították a szavakat, különösen a compositumok első tagjában. Az „irrwahn” helyesen magyarul balhit, az irrglabe” hamis hit, eretnkség, az „irrweg” pedig vakut vagy ál ösvény. „Néz és ösvényt lel az erdün s megy; messze halad, de az álösvény elhagyta.” (Vör. Zal. VI. én.)

Kétely, Ballagi szótára a kétely szót „zweifel”-nek fordítja, de a kétség is „zweifel” nála; a „Nagy Szótár” pedig a kételyszónál a kétség szóhoz utasít. Ebből következik, hogy semmi árnyalati különbséget nem fedez. Mint sok más szónál, itt is méltán kérdezhető tehát: mi szükség volt megalkotására? Ha a philosophiának a „skepsis” kifejezésére szükség van műszóra, ott van a helyes kétlés szó, éljen azzal: a „zweifel” pedig maradjon ezennél is mint eddig volt, kétség.

Irand, irandani. Irandana. Irandott. Ez igealakok közül irandani, irandana (egy példa kivételével a sajozseptéteri végzésben) s az irandott egészen új alkotások. Az irand alak ugyan régi, de annyiban van kifogásunk ellene, hogy az újabb irodalom az ugynevezett

egyszerű jövő kifejezésére használja. A régi rodalom egyhangu tanuskodása szerint ez az „alagat nem egyb mint a jövőben való előide-
űség formája, s megfelel a latin scripsit a-
laknak; pl. „Kioldókölne, méltó leszen itélet-
re: qui occidit, reus erit judicio“. (Münch.
cod.) Az egyszerű jövőnyelvünk a jelenlét pó-
tolja, hangsúlyozás esetében pedig a fog segé-
gédigét alkalmazza.

(Ny. 6.)

Helyreigazítás.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja folyó hó 12-dikén megje-
lent 157. számának napirek rovatának „rab-
óbanda“ cím alatt egy közleményt olvastam,
a mely azonban az igazságnak meg nem felel-
vén, — engedelmevel — kénytelen vagyok
azt helyreigazítani. Igaz ugyan az, hogy a kö-
zeli havasokban jelenben egy rablóbanda ga-
rázdálkodik, de ennek cselekvési színterét nem
a naszdói havasok, hanem inkább a szomszéd-
os csik-görgényi és moldovai havasok képezik
— így azon állítás, hogy egy falut Biszticzát
(helyesebben Borgó-Besztarczét) végtől hosszá-
an kiraboltak volna, minden alapot nélkülöz-
vő, mert a kérdéselt rablóbanda — mintegy 10
őből állva — a borgói völgyben csak a
mult hó elején jelentkezett s egy juh-tanyára
ment, a honnan csakis csekély értékű élelmi
zereket vettek el. Valamint valóban az is, hogy
a rablók egyrésze naszdóvidéki kizsoltgált ha-
tárőrökből áll, — mert azok állítása szerint,
a kik velők találkoztak s őket közelebről látták
a rablók egyrésze moldvai s egy pár kosnai
lakos, — a mely helyszeg ugyan Naszdóvidé-
kén van, de lakói soha sem voltak határőrök.
Egyébként megjegyzem azt is, hogy Naszdó-
vidékén még eddig nem okoztak oly páni fé-
lelmet, a mint a kérdéses cikk feltüntet-
te s az itteni magoktartása nem is oly félelmes,
mint volt a két év előtt felgrasztott és elfo-
gott rablóbandáé, a melynek főzinkosai jelen-
ben a naszdói kir. börtönben várják elítélte-
téseket.

Naszód, 1875. jul. 15.

Drágos Elek,
kir. alügyész.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 19. 1875.

— **A hivatalos lap** mai száma hoz-
za a következő legfelsőbb kéziratot: Vallás
és közoktatási magyar miniszterem előterjesztése
olytán Dr. Szilágyi Edét, budapesti egye-
semi magántanárt, a szemészet nyilvános ren-
des tanárává a kolozsvári egyetemről
rendszeresített illetményekkel kinevezem. Kelt
honnan 1875. évi július hó 10-én. Fe-
rencz József s. k. Tréfort Ágoston s. k.

— **A magyar kir. pénzügyminis-
ter** Henter Gábor nagy-szebeni adó-
váltatnokot, Péchy Gyula jogászt, Sipos
Gézárt, Ruzsicskát, Balogh Károlyt, Gom-
pos Gézárt, Adamovich Vilmost, Mári Edét,
Horváth Ferenczet és Schmidt Antal III.
osztályú adó tisztékké nevezte ki.

— **A hivatalos lap** szombati száma
rja, hogy a magyar királyi bel- és igazságügyi
miniszterek egyetértéssel elrendelték, miszerint
Fordá (??) megye területén rablókra, rab-
lógyilkosokra és ezek bűnrészesre nézve egy
évi időtartam alatt a rögtön bíraskodási
eljárás vétsékké fogantathat.

— **A kolozsvári kir. pénzügyigazga-
róság** keblbi díjas fogalmazó gyakornok Móra-
y Lajost II. osztályú végleges pénzügyi fogalmazó-
vá; Farczádi K. Albert adóhivatali gyako-
rnokot pedig II. oszt. végleges adó tiszté-
névezte ki.

— **Odry Lehel** első vendégjátéka
„Norma“, mint előre lehetett látni, nagy és dí-
szes közönséget gyűjtött a nyári színházba.
Tán fölösleges is regisztrálnunk, hogy a vendé-
g hatalmas taps fogadta első megjelenése-
kor, melyben szinte lehetett érezni, hogy a kö-
zönség milyen élénken és őszintén ad kifeje-
zést a viszontlátás feletti örömeinek. Odry ez-
uttal is bebizonyította, hogy valóságos kincse
a magyar színpadnak, hogy még a külföld is
irigylhetni tölünk. Gyönyörű ezüstérmes hang-
jával, kitűnő iskolájával és szép játékaival ma
is elbájosítja a közönséget. S csak sajnálni le-
hetett, hogy hazánk legelső operai kitűnőségé-
hez csak olyan staffagában van szerencsénk,
mint a mi nyári színtársulatunk operai sze-
mélyzete. Még az egy Neszedva Anna foglal-
hat helyet, ug a hogy egy olyan nagyszabá-
su s kiváló erőt és iskolázottságot igénylő sze-
repben, mint Norma. Látszott is egész játéka-
n, hogy egyiket exequálja legnehezebb szerepeinek,
hogy ugyiszlva küzd azzal. Különösen elmosó-
dott az első felvonás, melyben egy vettük ész-
re, szándékosan kimélte hangját. Mindazonáltal
egy pár jelenetben igen szépen énekel. Med-
gyasszai Ilka Adalgiza szerepét várakozással fo-
lul szépen, szabatosan s itt-ott bravúrral is
szexuálta, ug hogy Gerecsnét kivéve, rég nem

hallottunk ily kitűnő Adelgrát. Severről (Za-
jonghi) és a zenekarról jobb, ha nem is szó-
lunk; hanem a közönség egyhangu ohajával
együtt azt kívánjuk: Uram! ments meg e ke-
serű pohártól!

— **Eibenschütz Mari** k. a. színhá-
zunk kedvence, fővárosi diadalmas vendége-
replési útjából városunkba visszaérkezett és pár
napi itt mulatás után, már a mai vonattal
Borszék felé indul, hogy e kitűnő gyógyhatá-
sú fürdőn üdülést szerezzen.

— **Statistikai adatok** a budapesti
egyetemről. 1874-ben a téli félévben volt és
pedig a hittudományi karban összesen 69 ren-
des hallgató; az állam- s jogtudományi karnál
1295 rendes és 75 rendkívüli, összesen 1370
hallgató; az orvos- és sebésztudományi karnál
502 rendes és 35 rendkívüli, összesen 537 hal-
gató; és végre a bölcsészettudományi, karnál
309 rendes, hetvenhat rendkívüli összesen
384 hallgató, kik közül 64 első éves gyógy-
szerész. Volt tehát a rendes és rendkívüli hal-
gatók száma a téli félévben összesen 2174 ren-
des és 186 rendkívüli, összesen tehát 2360
Ide számítandó még gyógyszerészeti hallgató
64, sebészeti 3 és szülészeti nőtanuló 93, összesen
160, kikkel az egész összeg 2520-at tesz ki.
A nyári félévben volt és pedig a hittudomány-
karnál összesen 69 rendes hallgató; az állam-
és jogtudományi karnál 1155 rendes és 33
rendkívüli, összesen 1188 hallgató; az orvos-
és sebésztudományi karnál 511 rendes és 14
rendkívüli összesen 525 hallgató; és végre
a bölcsészettudományi karnál 257 rendes és
53 rendkívüli, összesen 320 hallgató, kik közül
50 első éves gyógyszerész. E szerint volt tehát
a rendes és rendkívüli hallgatók száma a nyári
félévben összesen 2102, kik közül rendes hal-
gató volt 2002, rendkívüli 100. Ide számítan-
dó még gyógyszerészeti hallgató 64, sebészeti
3 és szülészeti nőtanuló 152, összesen 219,
kikkel az e félévi összes szám 2321-et tesz.
Ez adatok szerint tehát az első, azaz téli fél-
évben volt a m. k. budapesti tudomány-egye-
temen a hallgatók összes száma 2520, a má-
sodik azaz nyári félévben 2321. A kolozsvári
egyetemen a mult évben a hallgatók száma
tudvalevőleg a 300 és 350 között ingadozott.

— **A kolozsvári tanítónő-kezdő**
ez évi vizsgálatai vasárnap (július 18.) kez-
dődték, a mint ezt a lapunkban közzétett pro-
grammal jeleztük is már. Az oly kitűnőleg ve-
zetett s a tanügy barátai részéről oly meleg
érdeklődéssel kísért intézet növendékei ezuttal
első sorban zenei kiképzetéseük felől állottak
ki vizsgálatot, melyek után e. t. tanárúkra:
Stöger Béla urra egyaránt dícséretes sikert mu-
tatott fel. Különösen sikerültek az összenéklé-
sek (kardalok), melyeket a t. tanár ur olyan
szabatosan gyakoroltatott be igyekvő növendé-
keivel, hogy bizony igen gyakran még profer-
riatusú énekeknek sem felelnek meg jobban
feladatuknak. Az igazgató-tanács megjelent tag-
jai: id. Hintz György, Kethely József tanfel-
ügyelő ur, Pál Ferenccz ur stb. és a szép kö-
zönség teljes elismeréssel távozott a szépen si-
került vizsgálatról. Kedden egyik legérdekesebb
tantárgy: a paedagogiából lesz a vizsgálat.

— **Kolozsról** írják nekünk: néhai Fer-
dinand császár és magyar király ő felségeért a
keblbi rom. cath. templomban a gyász isteni
tisztélet ma (17-én) tartott meg. Már kora
reggel a r. cath. templom tornyán és a tanács-
házon gyászlobogók voltak kitűzve jelöl a tar-
tandó gyásznapi napnak, melyen a városi taná-
cs, képviselő testület és királyi járásbíró
tagjain kívül a keblbi esendő-szakasz vezetőség
és pénzügyiőség, valamint a lakosságból is szá-
mosan vettek részt.

— **Tordán** néhai V. Ferdinánd feled-
hetlen emlékeztet királyunk ő felségeért folyó
hó 16-án az ottani rom. cath. egyházban tar-
tott gyász isteni tisztéleten a közgazgatási, tör-
vénszéki, a különböző vallásfelekezeti lelkeszek.
előjárók, sóbányászati, erdőszeti, pénzügyi,
városi tanács, esendőrségi, postai, távirai tiszt-
viselők, a tordai tüzoltók és városi polgárság
résztvettek.

— **A sz. keresztsuri** m. kir. állami
tanítóképződében az 1874/5-ik iskolai évi nyil-
vános közvizsgálatok napi rendje: Julius 21.
d. e. 7—10-ig és d. u. 3—6-ig a gyakorló
iskola vizsgálata minden tantárgyból; mind a hat
osztálylyal. 26. d. e. 7—11-ig hit- és erkölcs-
tan a képezdei I. II. III. osztályokkal. d. u.
3—6-ig német nyelv I. II. III. o. 27. d. e.
7—11-ig nevelés tan I. II. III. o. d. u. 3—
6-ig természetrajz I. II. o. alkotmánytan III.
o. 28. d. e. 7—11-ig magyar nyelv I. II. III. o.
d. u. 3—6-ig testgyakorlat I. II. III. o. 29.
d. e. 7—11-ig számítás I. II. o. mértan
III. o. d. u. 3—6-ig földrajz I. II. o. mezei
gazdaság és kertészet. III. o. 30. d. e. 7—
11-ig természet- és vegytan III. o. történe-
lem I. III. o. d. u. 3—6-ig ének s zene I.
II. III. o. 31. délelőtt az érdemsorozatok ösz-
szállítás és délután 3 órakor azok felolvasá-
sa s a tanév bezárása. Az ifjúság évi rajz-
írás- és írásgyakorlati, német nyelv-naplói,
szám- és mértani foglatai; térképábrázolai és
a gyakorlóiskola látogatásáról vitt naplójeg-
zetei a vizsgálatok egész folyta alatt megsze-
-

lélhetők. A tanügy iránt érdeklődőket a vizs-
gálatokra szivesen látja Székely-Kereszturon.
1875. június 29. az igazgatóság:

— **Rudolf koronaherceg, mint
tüzér.** A mult hónapi felixdorfi tüzérségi had-
gyakorlatok alkalmával Rudolf koronaherceg
először tett kísérleteket az ágyúlövészet terén.
Az első napon 1500 lépésnyi távolságról célzott,
négyezer lött és a célzótáblán 11 egységet ta-
lált. A következő napon két, legénységgel és
fogatokkal (de természetesen nem élőkkel) kel-
lően felszerelt ágyú ellen vezényelt. A vezény-
szavakat nyugalommal és szilárd hangon ej-
tette ki. Husz lövést tétetett s 24 legényt s
12 lovat megsebesített, a két célbavett ágyút
pedig tetemesen megromgálta. A koronaherceg
ezen első kísérleteivel fényes jelét adta a tüzér-
tisztai képességének.

— **József főherceg** családjában öröm
teljes esemény következett be tegnapelőtt. Klo-
tild főhercegnasszony szerencsésén egy herceg-
fiú szült. Az alsóti patriarchalis udvar esa-
ládi nagy ünnepére az ürvendezés visszhangja
felül az ország minden részéről, e tösgyökere
magyar és polgári egyszerűségében oly nemes
családban ismét utódját köszöntik most ama
hazafias tulajdonosoknak, amaz összes közérde-
klődést magába ölelő hathatós tevékenységnek
és minden nemes iránt példaadólag nyilatkozó
kötelezettségnek, mely a családfőt az ország
oly népszerű fiává avatta.

— **Vásár engedély.** A földművelés-
ipar-kereskedelmiügyi m. kir. miniszter Alsó-
Fehérmegyébe kebeleztet Balázsfalvi köz-
ségnek megengedte, hogy ott minden csütörtök-
ön tartatni szokott heti vásárok marhavásá-
rokkal köttessenek össze.

— **Az 1848-diki honvéd tisztikar**
mindhárom foku hazai bíróság által jogilag tör-
vényesen alapuló testületnek ismertetett el.
Ugyanis a pesti fenytő járásbírósg Walter
Sándor pesti ügyvédet, ki egy nyilvános helyen
azon kifejezéssel élt, hogy „az 1848-ik honvéd-
tisztiek mind lumpok voltak“ — köztisztület
szóbeli bántalmazásával elkövetett kihágásban
mondta ki bűnösnek s 8 napi fogságra ítélte.
Itéletét azzal indokolja, hogy 1848-ik honvéd
tisztikar törvényen alapuló testület, mert az
1848: 3. t. cz. a honvédelmi ügyek vezetésére
külön honvédelmi miniszteriumot állított, to-
vábbá ő felsége is, midőn a koronázási tiszte-
letjait a honvédek az azok családjainak felse-
gélyezésére adományozta, elismerte azoknak
törvényen alapuló testületi minőségét, végül
mert a honvédegyetel alapszabályai felsőbb he-
lyen megerősítették. De sulyosítja — így
folytatja az itélet — még ezen kívül a beszám-
lást maga a sértett testületnek kitűnő er-
kölcsei állása, mint mely a magyar nemzet kö-
zületében egyaránt nyilvánuló magas fogu
becsülésben részesült. Ezen első foku bírósági
itéletet a kir. ítélőtábla egész terjedelmében
hagyta helyben. A magy. kir. Curia, mint leg-
főbb ítélőszék legközelebb szintén helyben ha-
gyta az itélet indokait, de a büntetést minősítet-
te, amennyiben vádlottat 150 ft bírságra, il-
letőleg 4 heti fogságra ítélte.

— **Borszákon** az idei fürdő idény
alatt Nagy Mihály színtársulata fog működni,
a hova a kolozsvári színház volt tagjai közül
Ditrói Mór is szerződött a nyári idényre.

— **Kemény Zsigmond** összes mű-
veit, szépirodalmiakat stb., saját alá fogja ren-
dezni Gyulai Pál, mint kire a kiadási jog van
ruházva. Regényeinek újrafomatása, mint a
„Föv. Lapok“ megjegyzji, kétségkívül élénkebb
hatással lesz most mind a közönségre, mind
az írókra, mint első ízben, mert a széptani iz-
lés azóta is jelentékenyen elterjedt.

— **A hercegovinai lázadás,** mely
azonban csirágában elfojtatván nagyobb mérve-
ket nem ölthetett, a zágábi „Obzor“ szerint
egy töröknek Neveszinyében történt meggyil-
kolása folytán keletkezett. A gyilkosság hírére
a törökök a szomszéd falvakból való négy her-
cegovinai községi előljárat orozva meggyilkol-
tak. Egy másik helyen Metkovics helység kö-
zelében a nép a marhák összeírásának és meg-
adóztatásának állt ellene. Jóvanovics tábornok
a lázadás kiütésekor azonnal a helyszínen
Metkovics mellett temett, a montenegrói feje-
delem pedig a lázadást ellenezvén, alattvalói-
nak lefejeztetés büntetése mellett tiltotta mega
montenegrói határokat átlépni. Ugyancsak ez
ügyben a zárai nemzetiségi irányú „Národni
Liszt“ azt írja, hogy a lázadás komolyabb mér-
veket kezd ölteni, mert a törökök könyörtelen-
ül lekaszagolják a keresztényeket. Egy, Met-
kovics helység mellől f. hó 12-éről kelt tá-
viratában személyenként és névszerint említvük
azon keresztényeket, kiket a törökök meggyilkol-
tak; azok közül Ljubuska mellett a békés ke-
resztyének 40 emberből álló csapatja megtá-
madtatván, a keresztényeket a törökök össze-
kötözték és elfogták. Erre a szomszédhelysé-
gekben a keresztények fegyvert ragadtak; fegy-
verek és egyéb hadiszerek hiányában igen ke-
vére mehetnek. Nagyobb összeütközés elma-
radhatlan. Egy másik távirati közlemény szer-
int, a törökök a lázadókat Neveszinye mellett
véletlenül meglévén, véres összeütközés kelet-

kezett közöttük. A keresztények vagy hatvan
törököt részint legyilkoltak részint súlyosan
megsebesítettek, köztük egy pár agát is. Vrgo-
racból távirják, hogy az ottani keresztények,
fegyverben állanak, s a lázadók két vörös-fe-
hér zászló alatt mindegyre kiáltják: Éljen I.
Ferencz József a horvát király! — Ezek a hi-
rek azonban a forrás tendenciosus volta miatt
igen kevés hitelre tarthatnak igényt.

— **A „Magyar Compass“** 1875-re
szóló III-dik évfolyama megjelent szép kiál-
tásban és igen gazdag, becses tartalommal
Szerzője Mihók Sándor s. h. igazgató a
magyar királyi kereskedelmi miniszteriumban.
E mű valóban nélkülözhetetlen segédkönyv
mind üzleti irodában és minden pénzügyi s
közgazdasági feladatokkal elfoglalt egyénnek.
A munka a hazai bank- és hitelintézetek, a
népbankok, takarékpénztárak, biztosító intéze-
tek, szövetkezetek, iparos részvénytársulatok,
vasutak és egyéb közlekedési vállalatok szemé-
lyi ügyeit, utolsó évi mérlegét és üzleti er-
edményeit ismerteti. A bevezető részben némely
közgazdasági adatokat is közöl. Ára 3 ft.

— **A könyvkiadásban** fíradhatat-
lan „Franklin-Társulat“ Budapestén, a követke-
ző kiadásában újabb megjelent könyveket
küldött be szerkesztőségünknek, melyeket olva-
sóinknak becses figyelmébe ajánlunk. — Emil
vagy a nevelésről. Irta Rousseau J. J. francziá-
ból fordította és magyarázó jegyzetekkel ellátta
Führer Ignác. Ezen testes kötet ára csak 2
ft. 40 kr. — Magyar földadók-katolter. Szak-
művelői utasítások elméleti és gyakorlati ma-
gyarazattal, számos rovatos táblázat, mintadol-
gozat és irománypéldákkal ellátva: földadók-ka-
tasteri országos, kerületi, megyei bizottságok,
becslőbiztosok, községlőljárók s földbirtokosok
használatára. Irta Mészáros Károly. Ára fűzve
2 ft. — Magyar szent Erzsébet élete. Irta dr.
Toldy László. Ezen díszesen kiállított, számos
képpel illusztrált s felséges Erzsébet királynénak
ajánlott mű ára fűzve 80 kr. — Utazás a ten-
ger alá. Verne Gyula francia műve után.
Huszonhét a szövegbe fűzött nagy képpel. Ára
fűzve 2 ft. — A falusi könyvtár 17. füzet.
A tengeri nyulak tenyésztése, közli Grubicy
Gézya. Előszóval ellátta Korizmics László. Ára
fűzve 50 kr. — A közhasznú család könyvtár
10. füzet. A tollasok világa. Gyakorlati ut-
mutatás a baromfi és különféle diszmadarak
célszerű ápolására és tenyésztésére. Irta K.
Beniczky Irma. Ára fűzve 40 kr. — A törté-
nelmi könyvtár 11-ik és 12-ik füzet. A ma-
gyar nép és ifjúságának ajánlja. Ára egy-egy
füzetnek 40 kr. — A 11-ik füzet tartalma:
Hősök és hódítók vagy Mohamed utódai. Irta
Áldor Imre. Czimképpel. A 12-ik füzet tartal-
ma: Medici Lőrincz, vagy egy köztársaság
aranykora. Irta Áldor Imre. Czimképpel. És
végre öt számot az Olcsó könyvtár-ból 7—11-
ig. 7. szám. Fanni hagyományai. Beszélyi irta,
Kármán József. Ára fűzve 20 kr. — 8. szám.
Előkelő világ. Orosz beszély. Gróf Sollohubtól.
Ára fűzve 30 krajczár. — 9-dik szám. Li-
liomfi. Eredeti vigjáték népdalokkal, zenévei
három felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Ára
fűzve 20 krajczár. — 10-dik szám. Karácsoni
ének prózában, levén voltaképp egy karácsoni
kísértetes beszély. Irta Dickens Károly. Angol-
ból fordította Belényesi Gábor. Ára fűzve 30
kr. — 11. Beszélyek az orosz életről. Gogol
Miklós után. Ára fűzve 20 kr.

A szerkesztő postája.

— Dálnokra. Azt hisszük, önnek tesztünk
szolgálatot, midőn a nyilatkozatot nem adjuk ki.
— M. J. urnak Bágyon. Mi is megsegjük,
hogy „kedvünk“ egyáltalán nem „ölt“. Ama megjeg-
zésünkben országos tekintélyről szólnak, bizonyos pe-
dig, hogy egyik sem az.

CSARNOK.

A tudósokról.

(Folytatás.)

Luther biblia fordítása hú, velős fordí-
tást még azóta nem értünk, mert a genialis
fordítók oly ritkák, mint azok, kik becsületből
vagy szorakozás végett inak, mert a genialis
fordítás több fáradságot igényel, mint az ön-
álló munka, mit a kiadó urak nem akarnak
megértetni, mert az erszényt is érdekli. Ebben
az önző korban csak kevesen veszik lelkükre
a dolgot, csak kevesnek szabadság az igaz-
ság s kedvesebb a fekete kenyér mint az
arany!

A tizenkilencedik század íróinak szemét,
szívét annyira meghódította a fény és rang
mint sok nagy embernek az utókór s még több-
nek a tudós világ itélete, tudniillik: a kiadó
uraké vagy könyvtözséreké, kik mindazonáltal
mégis csak meghajlítják egy kissé meredt de-
rekukat a híres divattudósok előtt. 1790-ben,
még hiába fáradozott Göthe, hogy egy kiadóra
akadjon, később csak prüsszentenie kellett s
egész Cotta „prosit“-ot kívánt.

A celebritas oly vessző paripája a tudó-
soknak, melyet még a tengeri vihart mázólo
verebek is megülnek és igazolják Rousseau azon

mondását: „A reflexio kora a természetelle-
niesség kora.“

Mi a celebritás? Az az előny, melysze-
rint ismerősök azok, kiket mi- és a kik min-
ket nem ismernek.

Vannak jeles könyvek, melyeknek dícsé-
ret nélkül is van érdemük, a celebritás leg-
gyakrabban a divat véletlenjéről függ, hir-
név és nyugalom, ritkán járnak karonfogva.

Író, kinek egyik vásártól a másikig ke-
serű lesz az élet, már semmi esetre sem szá-
mithat halhatatlanságra, hasonlitanak az
ilyenek a seprűkötő és gyufakészítőhöz, csak-
hogy ez utóbbiak még hasznavehetőbbek —
ej minek az a celebritás!? elég, ha a kiadó
ur ismeri, a kit ön legalázatosabban megkínál
és a ki talán ebédrehívja, a mit a nagy em-
berek rendesen megtesznek.

Tuladni művén mindig jobb, mint saját
szakállára kiadni, — mert nem ismeri az adás-
vovásban a bukás hátrányait s a ki így kény-
telen keresni kenyerét, mindenesetre helyeseb-
ben teszi, ha a kiadónak szerez kenyeret, nem
pedig magának.

Mily alkalmatlan celebritásnak lenni,
halljuk, hogy nyilatkoznak a német Athén —
Weimar fiai.

Voltaire — miután egy kíváncsi utazó
hosszasabban vizsgálta szemköz — ezen sza-
vakkal fordult meg: „Most vizsgáljon meg
kérem hátulról is, Adieu!“

Hiaság a tudósok gyengéje.
Gibbon és Tissot, kik feltették egymás-
tól Iadi Forstert; így civakodtak:

„Historikus uram! ha felolvasá-
saival megbetegíti a ladyt én meg-
gyilkolom.“

Doctor ur! ha ön recipejével
megölte én halhatatlanná teszem.“

Liunée, ki nem akart senkivel találkozni,
egész illetelmesen hallgatott, midőn a társa-
ság vezetője így szólalt meg: „Botanikusok
napja! a természet titkos írja! a sok tuda-
mány mozgó hegye! tudósok Jupiter!“ Buf-
fon így szállott Schelléhez, a kit az „Epo-
ches de la Nature“-ra nézve felszólított: „Ki-
tűnő nyelven irt helyeket fog ön abban tanál-
ni — ne is olvasson ön másoktól, csak geni-
ektől — jöllehet nem sokan vannak: New-
ton, Baco, Leibnitz, Montequien és — én!“
Az undorodásig hiu volt Raynád, ki vonako-
dott Berlinben jelentkezni, de miután Frigyes
maga hívta meg — ekkor nem tetszett neki
álva beszélni, a király maga hozott egy-
szerre két széket. Bezzeg Napoleon nem adta
meg ezt a tiszteletet az agy Wielandnak!
Frigyes többit irt, mint a menyire ki-
rálynak ideje lett volna, de azért a mű — a
mi ötlet halhatatlanná teszi — mégis csak:
Poroszország.

(Folytatása következik.)

— **Sz. Rége n** piaci árai július 15-ől
1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztábuza 2 ft 80
kr, rozs 1 ft 70 kr, elegybuza 1 ft 90 kr.
zab 1 ft — kr, széna — ft 90 kr, alomszál-
ma 50 kr, zsupszalma — kr, egy öl fa 8 ft
50 kr, marhahas 18 kr, konyhaliszt 8 kr, bor-
só 20 kr, lenese 20 kr, paszuly 20 kr, köles
24 krajczár, burgonya — forint 70 krajczárt
disznósír 59 kr, hagyma 3 krajczár, fokhagy-
ma 5 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Július 17-én 5% Metaliques 7085 ft
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 7415
ft. 1865-iki államkölcsön 112.80 Bankrésze-
vények 940. — Hitelrészevények 220. — London
111.65 ft. Ezüst 101.10 Cs. kir. arany 524 1/2
—. Napoleond'or 889 — 100 mark németér-
tékű 54.80.

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.90
Temesvári 80. — Erdélyi 79.50 Horvátországi
83.50

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

Nyiltér.



a Trinsiválba.

a magasb műlovaglás, lödömitás, költéltánc,
erőműtan, ballet és nemajátékból.

Kedden július 20-án nagy előadás
Este 8 órakor

Záradékol:

„Fra Diavolo“

vagy menekülés és elfogatás ferozina egy
vendégjében.

Nagy történelmi némajáték 2 szakaszban elő-
adva az egész művészi személyzet és 15 fő
által. Leginkább figyelemre méltó a posta meg-
támadása és kirabálása előállítva 12 fő által. A
végképlet bengáliai tűzfényvel világítva.

Jegyeket előre váltathatni délelőtt 10
órától d. u. 3 óráig a „Törökök“ vendég-
jében, 1-ső számú szobában, azután a
pénztárnál.

Tordaváros belterületén Ujtordában, az úgynevezett GAZNER-féle hid tervszerűen kijavítása árlejtéssel kiadandó, az árlejtés folyó év július-hó 25-dikén délelőtt 10 órakor a tanácsnál fog megtartatni, kikialtási ár 612 frt 10 kr. Az árlejtési feltételek a tanács irodában megtekinthetők. A kivenni szándékozók 10 % bányapénzzel legyennek ellátva.

Tordaváros tanácsától.

Torda, július 6. 1875.

SZIGETHI SÁNDOR,
polgármester.

206. 1875.

El.

(313)

(2-3)

Árlejtési hirdetmény.

A b-hunyadi kir. járásbíró hivatali helyiség, valamint börtönök és börtön lakása fűtésére az 1875. évi évszakban szükségeltető 68.2 köb méter (20 36" hosszú 8") tűzifa szállítására, az árlejtés közhíré tétetik és annak megtartására latámpul f. 1875. év augusztus-hó 17-dik napján d. e. 10 órára B-Hunyadon alóli hivatalos szobájába ezennel kitűztetik.

A kikialtási ár 68.2 köb méter (20 36" hosszú 8") tűzifa 216 frtba, vagy is 3.41 köb méter (1 36" hosszú 8") tűzifa ára 10 frt 80 krba állapittatik meg, melynek 10%-át mint az árlejtésnél résztveendő vállalkozó bányapénzzel köteles letenni.

Az árlejtési óráig zárt írásbeli ajánlatok alóli által elfogadtatnak.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órákban alóli bíróságnál megtekinthetők.

A kir. járásbíróstól.

B-Hunyad, 1875. július 10-kén.

AGH FERENCZ,
kir. járásbíró.

Nem hivatalos.

Üzleti hely változás!

Üzletem 14 év óta Kolozsvárt a bel-középuta végén, a mélyen tisztelt helyi és vidéki közönség előtt ösmertem, az utóbbi 3 év alatt „Szentjános és Veiss” cég alatt. Van szerencsém tudatni hogy én ez üzletet nevezett üzletársamnak (277) eladtam, én pedig (11-50) egy nagyobb kiterjedésű vas- és fűszer üzletet egyedül nevem alatt egészen újonnan és most érkezett friss árukkal ellátva. a volt régi üzletem közvetlen szomszédságában a gróf Thoroczkai háznál 51 szám alatt rendeztem be. Kötelességemnek tartom a helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőimnek, eddigi pártfogásokért hálás köszönetemet mondani és kéni ezen bizalmukat, az újonnan nyitott üzletre is kiterjeszteni. Minden igyekezetem arra lesz fordítva miszerint becses bizalmukat, pontos szolgálat és valódi jó áruk jutányos áron adásáért jövőre is kiérdemeljem.

Mély tisztelettel:
SZENTJÁNOSI FERENCZ.

(187)

(13-*)

Felhívás

mezei termények jégkár ellen biztosítására.

A jégbiztosítási idény beálltával van szerencsénk a gazda közönség tudomására hozni, hogy a „VICTORIA”, mint előző években, úgy az idén is mindennemű termény, mint: takarmányfüvek, czukorkorpa, kalászos-gabnák, kereskedelmi olajos növények, szőlő, dohány

jégverés elleni biztosítását

eszközi.

A díjak az egyes vidékek jégveszélyessége szerint lehető csekélyre szabvák.

Biztosítások elfogadtatnak váltóra is.

Társas és községi, aztán nagyobb biztosításoknál külön kedvezmények nyújthatnak.

Károk bejelentés után mint eddig is igazságosan és méltányosan rendeztetnek és a feltételek értelmében fizettetnek.

A „VICTORIA” ismert neve feleslegessé tesz minden újabb ajánlgatást, s csak jellemzésül említettnek meg, hogy e társaság tavaly több mint

egy millió kétszázezer forint

s keletkezése óta összesen több mint

hat millió forintnyi kárt

fizetett ki biztosítottjainak.

A már évek óta tapasztalt mostoha természeti viszonyok után ez évben a gondviselés bő aratással kecsegtet, az előre látó és számító gazda nem teheti ki már már utolsó menedékét, ez idei termést, egy jégverés által minden órán előidézhető pusztulás veszélyének s csekély díjért ez ellen biztosítást szerezni minden ok-szerű természetnek saját érdeke parancsolta kötelesség.

Közelebbi részletek iránt a központi iroda s a vidéki fő- és alügynökök nyújtanak felvilágosítást

Kolozsvár, 1875-ki idény

„Victoria”
biztosító társaság.

(312)

(2-3)

Eladó könyvnyomda

Maros-Vásárhelyen egy újonnan berendezett, egy kézi és egy gyorsajtóval ellátott könyvnyomda eladó.

A föltételeket Maros-Vásárhelyen lakó ügyvéd tekintetes Dájbukát János urnál megtudhatni.

IRODALMI UJDONSÁGOK!

Legujabban megjelentek:

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Fanni hagyományai.

Beszély.

Irta Kármán József. Ára 20 kr.

Beszélyek az orosz életből.

Gogol Miklós után. Ára 20 kr.

LILIOMFI.

Eredeti vigjáték, népdalokkal, zenével.

Három felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Ára 20 kr.

Magyar földadó - KATASTER

az 1875-dik év márczius 30-ki VII-dik alaptörvény, s az ezzel kapcsolatban álló kormányrendeletek, szakműveleti utasítások, elméleti s gyakorlati magyarázatával, számos rovatos táblázat, minta dolgozat s iromány-példákkal ellátva:

Földadó-katasteri országos kerületi, megyei bizottságok, becsőbiztosok, községelöljárók s földbirtokosok használatára.

Irta Mészáros Károly.

Ára 2 frt.

A véres pénz.

Regény.

Irta William Cobb. Fordította Csukási József.

Ára 1 frt.

BUDAPESTI SZEMLÉ

a magy. t. akadémia megbízásából szerkeszti GYULAI PÁL.

16. szám. 1875 július — augusztus.

Ára 2 frt.

EMIL vagy a nevelésről.

Irta Rousseau J. J.

Francziából fordította és magyarázó jegyzetekkel ellátta Fűhrer Ignác.

Ára 2 frt 40 kr.

Vasút kisajátítási kézikönyv.

Irta Csuka Sándor. Ára 1 frt.

ÖNISMERT.

Irta gr. SZÉCHÉNYI ISTVÁN

(döblingi kézírataiból.) Ára 2 frt 50 kr.

CONSUELO.

Francziául irta GEORGE SAND.

Fordította Zomorfallvi. Ára a 3 kötetnek 5 frt.

Magyar Szent Erzsébet élete.

Irta dr. Toldy László, Esztergom-főmegyei áldor.

Ára 80 kr.

Igazságügyi rendeletek.

A magy. kir. minisztérium által kibocsátott törvénykezési rendeleteknek gyűjteménye, betűrendes tartalommal ellátva.

Ügyvédek és bíróságok használatára.

1867 — 1874. évi folyamok.

Egész vászonba kötve ára 5 frt.

A mások pénze.

Regény. Irta Gaboriau Émile.

Francziából fordította Zichy Camilla.

Ára a 2 kötetnek 3 frt.

A tollasok világa.

Gyakorlati útmutatás a baromfi és különféle diszmadarak, czélszerű ápolására és tenyésztésére.

Irta Kuliffay Beniczky Irma.

Ára 40 kr.

Utazás a tenger alatt.

Verne Gyula után francziából.

Ára 2 frt.

A tengeri nyulak tenyésztése,

Oettel Robertnek Redares M. 5-dik kiadást ért me nyomán, újabb források és tapasztalatok figy.

lembe vétele mellett irt munkája után közli

Grubiczy Géza.

Előszóval ellátta Korizmics László.

Ára 50 kr.

Előkelő világ.

Orosz beszély.

Gróf Sollohutól. Ára 30 kr.

Karácsoni ének prozában.

Levén voltaképp egy karácsoni kísérletes beszély

Irta Dickens Károly.

Angolból fordította Belényesi Gábor.

Ára 30 kr.

Megjelent, s a t. előfizetők

(a kik magukat jelteni sziveskedjenek)

pótlékul kapják:

Mezei gazdaság könyve

STEPHENS HENRY „The Book of the farm“

ezimű munkája nyomán

a hazai körülményekhez alkalmazva kiadják

Korizmics László, Benkő Dániel,

Morócz István.

VII. kötet (vége.)



Az én hitvallásom.

Irta dr. HATALA PÉTER. Ára 1 frt 50 kr.

Kölcsey élete.

Irta VAJDA VIKTOR. Ára 2 frt 50 kr.

Széptan vagy aesthetika,

a művelt közönség számára.

Irta BABICS KÁLMÁN.

II. Kiadás. Ára 2 frt 80 krajczár.

Közjegyzői iratminta-tár.

Szerkeszté dr. GRUBICZY LÁSZLÓ. Ára 2 frt.

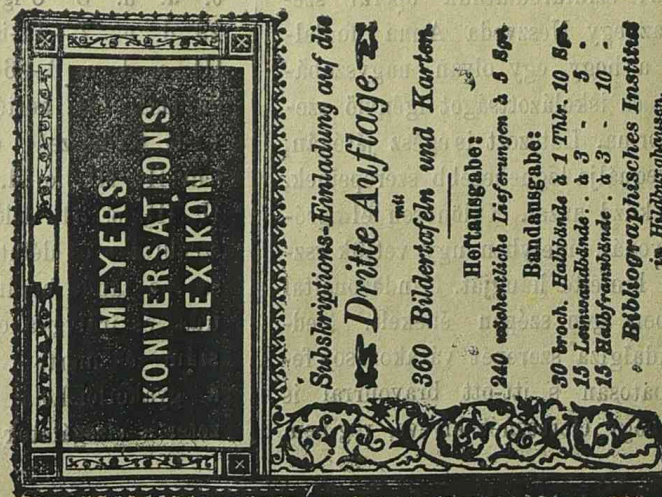
A bankügy elmélete.

Különös tekintettel a jegybank kérdésre és hazai viszonyainkra.

A pesti hazai első takarékpénztár által jutalmazott mű.

Irta BEÖTHY LEÓ. Ára 4 frt.

Kapható
Stein János



könyvkereskedésében
Kolozsvárt.